

ПОНЯТТЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКЛАДІВ КУЛЬТУРИ

Стрільчук М.П.
ст. групи ОДСзм -21

Фінансування закладів культури, в країні залежить від багатьох факторів, а саме: рівня валового внутрішнього продукту, розмірів доходів населення, податкового законодавства країни, способу наповнення державного бюджету, проведення заходів на отримання грантів та ін. Сучасна модель фінансового забезпечення закладів культури і в тому числі і бібліотек в Україні залишається практично бюджетною та не передбачає існування інших механізмів залучення додаткових коштів, які змогли би покращити їх сучасний. Тому існуюча політика фінансування не сприяє поліпшенню розвитку та функціонування закладів культури. Необхідно відмітити, що бібліотечна система та її ресурси характеризуються: зношеністю матеріально-технічної бази; недостатньою кількістю бібліотечних фондів; недостатньою кількістю україномовних книг; низьким рівнем заробітної плати персоналу. Суть та значення фінансового забезпечення кожної установи характеризується структурою його формування, а також напрямками використання, які тісно пов'язані між собою. Без структури використання фінансового забезпечення неможливо отримати повної інформації про його зміст і склад.

Що стосується бібліотечних закладів то основним джерелом їх фінансового забезпечення є кошти місцевих бюджетів, а основною формою є бюджетне фінансування, тобто надання закладам культури (бібліотекам) із місцевих бюджетів фінансових ресурсів у вигляді безповоротних коштів.

Відповідно дог закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» «основними джерелами фінансування бібліотек державної і комунальної форм власності є кошти відповідно державного та місцевих бюджетів; бібліотек, заснованих на інших формах власності, - кошти засновників» .

Закон «Про бібліотеки» визначає, що «за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів здійснюється фінансування розробки і реалізації програм розвитку бібліотечної справи, будівництво та реконструкція бібліотечних будівель, споруд, приміщень, розвитку дистанційного обслуговування засобами

телекомунікацій, інших форм обслуговування жителів віддалених районів, осіб з фізичними вадами». Суми витрат на поповнення бібліотечних фондів у Державному бюджеті України та місцевих бюджетах виділяються окремим рядком. Також визначається, що бібліотеки можуть отримувати додаткове фінансування.

Також додаткове фінансування публічних бібліотек може здійснюватися Українським інститутом книги за рахунок коштів Державного бюджету, що здійснюється відповідно до Плану розвитку культури на відповідний рік, а також відповідно до затверджених державних програм. Додаткове фінансування може здійснюватись за рахунок коштів, отриманих Українським інститутом книги як гранти, благодійні внески, дарунки з цільовим призначенням на фінансування публічних бібліотек.

Таким чином, фінансування бюджетних установ культури здійснюється в певному порядку, який включає такі основні принципи:

- дотримання режиму економії у витрачанні коштів бюджету;
- суворе цільове використання бюджетних коштів;
- дотримання правильності і своєчасності виділення асигнувань на утримання установи;
- систематичний контроль з боку вищестоящих організацій і фінансових органів за діяльністю бюджетної установи.

Загальні обсяги державного фінансування культури з місцевих бюджетів регулярно уточнюються для відшкодування додаткових витрат, викликаних зростанням цін, тарифів та ставок заробітної плати.

Що стосується діяльність бюджетної установи, яка приносить дохід, то вона може здійснюватися відповідно до встановленого державою порядку надання платних послуг та відноситься до видів діяльності, передбачених установчими документами установи (статутом, положенням). Ціна на платні послуги повинна встановлюватися органом, що здійснює функції і повноваження засновника. Прибуток, отриманий в результаті такої діяльності, спрямовується на цілі діяльності установи.

В умовах економічної нестабільності бібліотеки України шукають нових шляхів задля залучення додаткових коштів на своє ефективне функціонування, хоча для сільських бібліотек це є доволі проблематично через низьку платоспроможність сільського населення. Тому основними перепонами на шляху ефективного

функціонування і діяльності бюджетних установ та бібліотек зокрема є: постатейне кошторисне фінансування, яке не створює стимулів до пошуку шляхів оптимального використання наявних ресурсів; кошти виділяються на їх утримання, а не на покриття витрат відповідно до обсягів виконаних послуг; розподіл коштів здійснюється відповідно до застарілих підходів; брак фінансування не дозволяє здійснювати своєчасне оновлення морально і фізично застарілих основних засобів; система фінансового і статистичного обліку та звітності не дозволяє одержати інформацію, необхідну для ефективного планування і розподілу ресурсів

Бібліотеки в умовах розвитку інформаційних технологій повинні активно впроваджувати в свою діяльність нові напрямки роботи (здійснювати проектну діяльність, фандрейзинг, PR – менеджмент), форми та методи яких дозволяють залучати до бібліотек додаткове фінансування та сприяти підвищенню іміджу.

Підсумовуючи виділимо основні проблеми які є наявні в діяльності бібліотек. Передусім це відсутність реального реформування галузі, спроби реформування бібліотечної системи України не мають системного характеру та відсутність реальної допомоги як на державному рівні, так і на місцевому.

Література:

1. Адамик, О.В. Доходи суб'єктів державного сектору: економічна сутність, вітчизняна та міжнародна інтерпретація // Бухгалтерський облік і аудит. – 2012. – № 1. – С. 29-36
2. Бенько, І.Д.; Бенько, В.С. Організація обліку та контролю фінансових ресурсів бюджетних установ // Інноваційна економіка. – 2012. – Вип 9. – С. 272-276
3. Мельник, Н.Г.; Сисюк, С.В. Власний капітал бюджетних установ: особливості облікового відображення // Інноваційна економіка, 2013. – Випуск 6. – С. 324-319